

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»

А
_____ Артем ПАВЛІЧЕНКО

» *Травня* _____ 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертаційного дослідження Шило Ірини Вікторівни
на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки»,**

**поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 Право
за спеціальністю 081 Право**

Фаховий семінар проведений на засіданні кафедри цивільного, господарського та екологічного права та кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка» від «1» травня 2026 року, протокол №4

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри цивільного, господарського та екологічного права Шило Ірини Вікторівни на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент О.О. Світличний.

Дисертація виконувалась на кафедрі публічного права. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (протокол № 6 від 30 січня 2026 р.).

Присутні: Головуючий на засіданні – директор Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук, кандидат юридичних наук, доцент Гришак С.В., гарант освітньо-наукової програми «Право» третього рівня вищої освіти, доктор юридичних наук, професор Легеза Ю.О., завідувач кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент Школа С.М., , завідувач кафедри цивільного, господарського та екологічного права, доктор юридичних наук, професор Пушкіна О.В., професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права, доктор юридичних наук, професор Блінова Г.О., професор кафедри цивільного, господарського та екологічного

права, доктор юридичних наук, професор Потіп М.М., професор кафедри публічного права, доктор юридичних наук Касапоглу С.О., професор кафедри публічного права, доктор юридичних наук, професор Хоменко А.Є., секретар засідання - доцент кафедри публічного права, кандидат юридичних наук, доцент Кравець М.О.

Присутні на засіданні всього 9 осіб, із них 5 докторів юридичних наук і 4 кандидати юридичних наук. За профілем поданої на розгляд дисертації 5 докторів юридичних наук і 4 кандидати юридичних наук.

СЛУХАЛИ:

1. Повідомлення голови семінару – директор Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук, кандидат юридичних наук, доцент Грищак С.В. за матеріалами дисертаційної Шилю Ірини Вікторівни на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Тему дисертаційної роботи «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки» затверджено на засіданні Вченої ради Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (протокол № 6 від «30» січня 2026 р.).

Науковим керівником затверджено к. ю.н., доц. О.О. Світличного.

2. Доповідь аспіранта Шилю Ірини Вікторівни, де було представлено основні положення дисертації «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

3. Запитання до здобувача. Запитання по матеріалам дисертації ставили: д.ю.н., проф. О.В. Пушкіна; д.ю.н., проф. М.М. Потіп; д.ю.н., проф. Г.О. Блінова; д.ю.н., доцент С.О. Касапоглу; д.ю.н., проф. А.Є. Хоменко; к.ю.н., доцент С.М. Школа; к.ю.н., доц. М.О. Кравець. Запитання торкалися актуальності досліджень, ступеню обґрунтованості висновків, наукової новизни та практичного використання результатів досліджень тощо.

На всі запитання здобувач надав повні та обґрунтовані відповіді.

4. Виступи за обговореною роботою. В обговоренні дисертації взяли участь: науковий керівник Світличний О.О., к.ю.н., доц., гарант освітньої програми освітньо-наукової програми «Право»; Хоменко А.Є., д.ю.н., професор., експерт; Касапоглу С.О., д.ю.н., доцент, експерт; Потіп М.М., д.ю.н., професор, експерт; Блінова О.В., д.ю.н., професор; Пушкіна О.В., д.ю.н., професор.

Під час обговорення виступаючі відзначали, що актуальність теми дослідження не викликає сумнівів, робота виконана на належному науковому рівні, є самостійним завершеним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати, які вирішують конкретне наукове завдання, що має

істотне значення для галузі знань 08 «Право», отримані наукові результати достатньою мірою опубліковані та пройшли апробацію на науково-комунікативних заходах. Усі виступаючі висловили єдину пропозицію, що дослідження Шило Ірини Вікторівни на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки» відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 р., та згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 502 від 19 травня 2023 р.), і може бути рекомендованим до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Обґрунтованість теми. Дисертаційне дослідження являє собою одне з перших в Україні ґрунтовних досліджень категорії кримінальних проступків в рамках чинної законодавчої класифікації кримінальних правопорушень. Дослідженню підлягатимуть питання історичної, доктринальної та законодавчої появи категорії кримінальних проступків їх порівняння із кримінальними проступками в законах про кримінальну відповідальність зарубіжних країн, а також питання кримінальної відповідальності за проступки в чинному Кримінальному кодексі України та їх місця в кримінальному процесуальному та кримінально-виконавчому законодавстві. Окрему увагу буде приділено також порівняльній характеристиці кримінального проступку та адміністративного правопорушення (проступку).

Комплексний підхід у вивченні кримінальних проступків надасть змогу дослідити поняття та особливості складу кримінального правопорушення, а також визначити місце категорії кримінального проступку в інститутах Загальної частини Кримінального кодексу України для реалізації різних аспектів кримінальної відповідальності. Ґрунтовний кримінально-правовий аналіз санкцій норм Особливої частини Кримінального кодексу України, які передбачають відповідальність за кримінальні проступки дозволить визначити, які види та розміри покарань, передбачені за вчинення кримінальних проступків. Також, встановлення взаємозв'язку існування категорії кримінальних проступків та дії інститутів кримінального процесуального та кримінально-виконавчого законодавства, сприятиме виробленню наукових висновків.

Стан наукової розробки теми. Окремі питання, пов'язані із проступком в системі кримінально караних діянь досліджувалися К.А. Автуховим, Д.С. Азаровим, В.І. Борисовим, М.М. Дмитруком, М.І. Загородніковим, Г.М. Зеленовим, О.О. Книженко, П.В. Коробовим, Л.М. Кривоченко, Н.Ф. Кузнєцовою, В.М. Куцом, А.В. Ландіною, Є.В. Лащуком, О.В. Меживим, А.А. Музиною, В.О. Навроцьким, А.В. Наумовим, Є.А. Онгарбаєвим, Л.В. Павлик, А.С. Політовою, О.І. Соболю, В.П. Тихим, В.Ф. Фефіловою, П.Л. Фрісом, М.І. Хавронюком, Ю.Б. Хім'яком, Т.В. Цатурян, В.В. Шаблістим, М.Д. Шаргородським, О.М. Шармаром, І.С. Яковець та ін

У 2012 році були захищені кандидатські дисертації на тему «Класифікація злочинів» (Соболю О.І.), в якій розкриваються загальні питання законодавчої класифікації злочинів, «Категорія кримінального проступку в кримінально-правовій доктрині» (Дмитруком М.М.), в якій розкриті потенційні ознаки категорії кримінального проступку та перспективи його введення до чинного законодавства, та «Злочини невеликої тяжкості та питання кримінальної відповідальності» (Скок О.С., 2016 р.), в якій автором розглянуто реформування законодавчої класифікації злочинів щодо спроб запровадження до вітчизняного законодавства кримінального проступку та визначенню його місця поряд зі злочинами невеликої тяжкості.

Незважаючи на певні положення, які досліджені та обґрунтовані названими та іншими авторами і мають велике теоретичне і практичне значення, тема дослідження, обрана дисертантом, залишається досить актуальною, до теперішнього часу окремі самостійні дослідження за даною темою на дисертаційному рівні не проводилися.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах планів наукових досліджень кафедри публічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» комплексних наукових тем, спрямованих на дослідження проблем розвитку кримінального законодавства України та вдосконалення механізму кримінально-правової відповідальності, зокрема в межах наукових досліджень, присвячених реформуванню кримінального права України в умовах євроінтеграційних процесів та гуманізації кримінальної відповідальності. Дисертація виконана з урахуванням положень Указу Президента України «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» від 25 серпня 2015 р. № 501/2015, Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 жовтня 2019 р. № 722/2019, а також сприяє реалізації Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр., схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015.

Дослідження також відповідає основним напрямкам реформування кримінального законодавства та кримінальної юстиції в Україні, зокрема положенням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій

кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 р. № 2617-VIII, яким запроваджено інститут кримінальних проступків у національне законодавство.

3. Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному дослідженні кримінально-правових засад відповідальності за кримінальні проступки, а також у формулюванні низки теоретичних положень і практичних пропозицій щодо вдосконалення кримінального та кримінального процесуального законодавства України. У межах проведеного дослідження:

уперше:

- обґрунтовано вплив категорії кримінального проступку на функціонування кримінально-процесуальних та кримінально-виконавчих механізмів реалізації кримінальної відповідальності, що проявляється у застосуванні спрощених форм досудового розслідування, а також у розширенні практики використання альтернативних покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;

- визнано доцільність формування диференційованого підходу до призначення кримінально-правових санкцій військовослужбовцям у разі вчинення кримінальних проступків з урахуванням специфіки їх правового статусу, що визначається проходженням військової служби, дією принципів військової дисципліни, субординації та обов'язком виконання наказів командування;

- сформульовано пропозицію щодо вдосконалення правового регулювання діяльності органів досудового розслідування шляхом доповнення Кримінального процесуального кодексу України положеннями, які передбачають обов'язок уповноважених суб'єктів виявляти причини та умови, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, а також вживати заходів для їх усунення;

удосконалено:

- критерії розмежування кримінального проступку та адміністративного правопорушення з урахуванням ступеня суспільної небезпечності діяння, характеру правових наслідків та особливостей механізму притягнення до юридичної відповідальності;

- наукові підходи до формування санкцій за кримінальні проступки з урахуванням принципів справедливості, пропорційності та індивідуалізації покарання, що передбачає пріоритет застосування альтернативних заходів кримінально-правового впливу;

дістали подальшого розвитку:

- наукові уявлення про історичні передумови формування інституту кримінальних проступків у національному кримінальному законодавстві та їх значення для сучасної кримінально-правової політики України;

- порівняльно-правовий аналіз інституту кримінальних проступків у законодавстві зарубіжних держав, що дозволило узагальнити основні моделі правового регулювання цієї категорії правопорушень та визначити

перспективні напрями імплементації позитивного міжнародного досвіду у вітчизняне законодавство;

- наукові підходи до формування ефективної моделі кримінально-правового реагування на кримінальні проступки з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних тенденцій розвитку кримінального права;

- теоретичні положення щодо співвідношення кримінальних проступків та адміністративних правопорушень, зокрема в частині визначення критеріїв їх розмежування та встановлення меж застосування відповідних видів юридичної відповідальності.

4. Наукове та практичне значення результатів дисертації.

Наукове значення роботи полягає у тому, що вона є одним з перших досліджень у вітчизняній правовій науці у напрямі формування комплексу концептуальних положень, який містить адаптовані методичні підходи, принципи, моделі, механізми та рекомендації правоохоронним та судовим органам щодо їх практичного впровадження, системне застосування яких сприятиме підвищенню ефективності застосування кримінально-правових засад відповідальності за проступки.

5. Використання результатів дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, які містяться в роботі, можуть бути використані в:

у законотворчій діяльності – отримані результати мають важливе значення для вдосконалення законодавчої бази України та можуть бути використані: для розроблення та уточнення положень кримінального, адміністративного та процесуального законодавства з урахуванням сучасних тенденцій розвитку права; як науково обґрунтована база при підготовці законопроектів, спрямованих на підвищення ефективності правозастосування; для гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами та практикою Європейського Союзу; у процесі правової експертизи нормативно-правових актів, що дозволяє прогнозувати їх соціальні та правові наслідки.

у практичній діяльності – результати дослідження можуть бути інтегровані у практику правоохоронних органів, зокрема: при розробленні методичних рекомендацій щодо організації та здійснення оперативно-службової діяльності; для вдосконалення системи профілактики правопорушень та підвищення ефективності взаємодії поліції з громадськістю; у процесі підготовки та підвищення кваліфікації особового складу, формування професійних компетентностей; для оптимізації управлінських рішень, розроблення внутрішніх регламентів та інструкцій, що регулюють діяльність органів внутрішніх справ.

у науково-дослідній діяльності та освітнього процесу – отримані результати мають значний потенціал у сфері науки та освіти, а саме: слугують підґрунтям для подальших досліджень у галузі кримінального права, кримінології, психології та педагогіки; можуть бути використані при створенні навчально-методичних матеріалів, підручників, практикумів для

студентів юридичних та правоохоронних спеціальностей; забезпечують інтеграцію наукових висновків у навчальний процес, що сприяє формуванню у здобувачів освіти практично орієнтованих знань та навичок; сприяють розвитку міждисциплінарних досліджень, поєднуючи правові, соціальні та психологічні аспекти; підвищують якість підготовки майбутніх фахівців, формуючи у них критичне мислення та здатність до комплексного аналізу правових явищ.

6. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до обґрунтування напрямів застосування кримінально-правових засад відповідальності за проступки. Здобувач самостійно дослідив кримінальні проступки в доктринальних основах класифікації кримінальних правопорушень; встановив історичні передумови появи категорії кримінальних проступків в кримінальному законодавстві України; проаналізував кримінальні проступки в законах про кримінальну відповідальність зарубіжних країн; визначив поняття та особливості складу кримінального проступку; з'ясував значення кримінального проступку в нормах Загальної та Особливої частини КК України; провів кримінально-правовий аналіз санкцій норм Особливої частини Кримінального кодексу України, які передбачають відповідальність за кримінальні проступки; проаналізував значення категорії кримінального проступку при розгляді питань кримінального процесуального права; з'ясував значення кримінального проступку для вирішення питань кримінально – виконавчого права; провів порівняльну характеристику кримінального проступку та адміністративного правопорушення (проступку).

Дисертаційна робота виконана на публічного права НТУ «Дніпровська політехніка», науковий керівник к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного права О.О. Світличний.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на запозичення, експерти дійшли висновку, що дисертаційна робота І.В. Шило є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів академічного плагіату та некоректних запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За результатами виконання дисертаційного дослідження опубліковано 9 наукових праць, із них: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні наукові результати дисертації опубліковані в наступних працях.

Публікації у наукових фахових виданнях України

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Шило І.В. Кримінально-правова характеристика покарань, передбачених за кримінальні проступки. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 4. С.356-361 DOI 10.31733/2078-3566-2020-4-356-361

2. Шило І.В., Скок О.С. Співвідношення злочинів різного ступеня тяжкості в Кримінальному кодексі України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 1 (104). С. 153-157 DOI 10.31733/2078-3566-2020-1-153-157

3. Шило І.В. Окремі питання звільнення від відбування покарання з випробуванням. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. №6. С.613-617/ <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.108>

4. Шило І.В. Передумови запровадження кримінального проступку в кримінальному кодексі України. *Наукові інновації та передові технології*. 4(32). С. 557-564 [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-557-564](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-557-564)

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Шило І. В. Деякі питання кримінальної відповідальності за незаконне використання символіки та знаків охоронюваних міжнародними договорами за кримінальними кодексами України та Республіки Казахстан. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 березня 2021 р.). - Дніпро: ДДУВС, 2021. – С. 353-354. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/6290/1/133.pdf>

6. Шило І.В. Актуальні питання застосування медіації у разі вчинення кримінального проступку. *Медіація як спосіб вирішення приватно-та публічно-правових спорів* : матеріали Міжнар. наук. практ. конф. (м. Дніпро, 30 листоп. 2021 р.) / За заг. Ред. д-р юрид. наук, доц. А.Є. Фоменко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С.339-341 URL:<https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/9765/1/169.pdf>

7. Шило І.В. Поняття та ознаки кримінального проступку. *Інноваційні наукові дослідження: правовий, економічний та соціальний виміри* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 24 листопада 2023 р.). /За Ред. д-р юрид. наук, проф. О. А. Моргунов Дніпро : ДДУВС, 2024. С. 250-253. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/14943/1/20.pdf>

8. Шило І.В. Динаміка вчинення кримінальних проступків: статистичні показники за п'ятирічний період. *Пріоритетні напрями досліджень в науковій та освітній діяльності*: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 січня 2026 року. – Львів: Львівський науковий форум, 2026. С.101-105

9. Шило І.В. Кримінальні проступки та доктринальні основи класифікації кримінальних правопорушень. *The II International scientific and practical conference «Innovation and modern technologies for the development of science»*, January 12-14, 2026, Prague, Czech Republic, 259 p. С. 117-118.

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Шило Ірини Вікторівни на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки», є самостійним, завершеним науковим дослідженням, за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Шило Ірини Вікторівни відповідає галузі знань 08 «Право» та спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21 березня 2022 р., та згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 502 від 19 травня 2023 р.), а її автор, Шило Ірина Вікторівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

РЕКОМЕНДУВАТИ

1. Дисертацію на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки», подану Шило Іриною Вікторівною на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

2. Призначити головою разової спеціалізованої вченої ради :

Касапоглу Світлана Олександрівна, доктора юридичних наук, доцента, професора кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка».

3. Призначити офіційними опонентами по захисту дисертації Шило Ірини Вікторівни:

Легезу Євгена Олександровича, доктора юридичних наук, професора, старшого наукового співробітника науково-дослідної лабораторії з актуальних проблем юриспруденції та психології Науково-дослідного інституту Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»;

Рябчинську Олену Павлівну, доктора юридичних наук, професора, професор кафедри кримінального права та правоохоронної діяльності Запорізького національного університету;

Волкову Юлію Анатоліївну, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри права ВНЗ «Київський університет ринкових відносин».

4. Призначити рецензентом по захисту дисертації Шило Ірини Вікторівни:

Школу Сергія Миколайовича, кандидата юридичних наук, доцента, завідуючого кафедрою публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»;

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Шило Ірини Вікторівни на тему: «Кримінально-правові засади відповідальності за проступки» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право» присутніх на засіданні:

«За» – 9; «Проти» – немає; «Утримались» – немає.

Головуючий на засіданні –
директор Навчально-наукового інституту
гуманітарних і соціальних наук
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»,
кандидат юридичних наук, доцент

Сергій ГРИЩАК

Секретар засідання
доцент кафедри публічного права
Навчально-наукового інституту
гуманітарних і соціальних наук
Національного технічного університету

Марина КРАВЕЦЬ